

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.12. Vnde ememus panes? Non aduertit Philippus quid Christus interroget, nec ille, nec Apostoli ad eius recurrunt potentiam pro eleemosyna, sicut pro vindicta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

penula veteris, quod te Deus deseret, emoriturque panem? Quid si tibi a Filij Iherosolymitici, qui petens tantam esse patris tui erga se dilectionem, ut ad amantem illi dederit duo milia denariorum appendentem, & smaragdum quingenta, nihilominus dubius ambigeret, num illi pomum vellet largiri, vel prunum: cum iis copiosius haberet oppletissimos. Hoc Christi fuit argumentum. Nonne tibi dedit anima tua margaritam tanto pretio aestimabilem, ut illa sola toto praeponderet mundo, Et hanc quidem tibi illam non exposceni? Nonne tibi corporis tui tradidit smaragdum tot perfectionibus sensibusque pretiosum? *Nonne anima plus est quam esca, & corpus plusquam vestimentum?* Qui tibi ista concessit mollia pretiosa te illa non rogare, panis non concederet tibi fructum extremae patienti? Rationis inops ille filius, qui si videret tantum erga se patris amorem, ut infirmo iam in valetudinis remedium suum illi propinaret sanguinem: si videret quod pro salute recuperanda pomum indigeret, de patre suo dubius haeretet, num illud vellet largiri. Cum igitur cordis sui tibi profunderit sanguinem: adhuc de concedendo tibi pomum dubitabis? Hanc una fuit ratio, cur nobis donum illud infiniti reliquerit valoris, venerabile scilicet Sacramentum, ut nempe curam notaremus, qua de omnium nostrum est salute sollicitus. *Quis credas, quod ille, qui seipsum tibi tradidit, & secum quidquid habet, tantaque profudit libertate, ut semper quotiescumque voluerit illum recipias, ille tibi deficiat in eo, quod tam parum est momenti, in victu scilicet vel vestitu? Defectus est fidei,* loquitur D. Hieron. Incredula est illa copiositas (ita D. Cyprian.) In cuius supplicium Deus te deseret, sicut te pati permittit, omnibusque indigebis. Hanc am te discite lectionem, & si quando diabolus accesserit, tibi que dixerit: *Vnde illi responde, de Dei manibus, de Domini mei potentia, qui nullis deficit suis creaturis quanto manus illis, quos sanguine suo redemit pretio.*

§. 12. Vnde ememus panes? *Non aduertit Philippus quid Christus interroget, nec ille, nec Apostoli ad eius recurrunt potentiam pro elemosina, sicut pro vindicta.*

83 49 **R**espondet Philippus: *Ducentorum denariorum panes non sufficiunt, ut unusquisque modicum quid accipiat. q. d. Domine quæ-*

ris vnde panes conquiramus? respondeo nihil hic ad n. animum adesse: licet enim ducentes haberemus denarios, & illos emendis panibus infumeremus, ne vix quidem singuli nucam proportionem repererent. Aduertit D. Augustinus hoc responsum datum fuisse omnium nomine Apostolorum, sic illud signante Euangelista D. Marco quo loquendi modo figura ut impossibilitas: illo namque Philippus iustitiat (ut notat D. Thom. & D. Cyril.) Non quod inter omnes denarii reperirentur denarii, sed quod illi non sufficerent licet haberentur. Ait igitur nec panis est, nec ad sunt in promptu denarii, quibus illum coemamus. Prodit in medium D. Andreas germanus Petri, & ait: *Est puer vnus hic, qui habet quinque panes hordeaceos, & duos pisces: sed hoc quid sunt inter tantos? Quis inde quinque milia satur hominum? Evidenter ostendunt in sua responsione boni illi Apostoli, quod licet S. Andreas omnium primus fuerit, qui Christi classem frequentarit, & D. Philippus ille qui ad eam praeter ceteris aduocatus, historiam referente D. Ioanne, quocirca ceteris fuerint Discipulis antiquiores, in fide tamen defecerint, nec in Christi doctrina satis fuerint eruditi quam ut ante diximus, in primis ille Magister illi praelegerat, quod illa fuissent sufficienter instructi, parati habebant responsum, illud scilicet quod postmodum illi dedit D. Petrus Apostolus: *Domine tu nosti omnia. Tu Domine nosti vnde.* Illud idem in simili occasione dederat Propheta Ezechiel, cui cum Deus ad oculum spectandum obtulisset campum innumera conuersum hominum multitudinis ita mortuorum, ut illis nihil aliud praeter ossa arida, & conuulsa superesse videretur, illa conspiciens, vatemque interrogas, sic ait: *vnde spiritus, vnde vita colligenda, qua mortui illi reuiuiscant? Hoc enim indicat haec interrogatio: Vnde sunt viuunt ossa ista? Cui sic Propheta? Hoc tu Domine nosti, cum enim tuis in manibus sit potestas, illis dare vitam non es impotens, quolibet modo tibi placuerit: Domine Deus tu nosti.**

Hoc modo respondere debuissent Apostoli, tantoque magis, quanto Dominus illis ad hoc dabitur occasionem ipso modo percunctandi: non enim dixit: *Philippus vnde emes panes, quos manducet hi? Sed Vnde ememus panes.* Ita ut suam iunxerit personam cum Philippo, vnde e- demonstrans quod ipse simili cura premere ur. Si famulus quidam pauper Domino seruiret ditissimo, cui lectura surgerent opibus, cellaria vino, horrea tritico, quidam autem accederent

Lib. 2. de conf. uanag. c. 46
In hunc locum.
I. Si u hic produnt Apostoli fidei defectum.
100. 21. 17
Eze. 37. 7
I. Cui Christi dixit in plurali: Vnde ememus.
F 3
sua m

XV. Similitudo.

Epis. 8. ad Domet. Lib. de Otere elec.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

III. Similitudo.

suam Domino necessitatem exponens: ille vero conuersus ad famulum, cum sic interrogaret, vnde, mi famule, remedium his necessitatibus dabis opportunum? Iuste famulus hic posset repli: are: gone, Domine, vnde quaso mihi media, qui quantum habeo & possum, non sufficit, vt illis par coenam mihi calcetum? Si vero illi sic Dominus, famule, vnde necessitatibus his laute providebimus? Parata esset in ore responsio: Domine mi nosse: cum enim ad manum tot tibi sint facultates, ipsis domus tuae fordidus, illis poteris opitulari. En tibi immensam Dei misericordiam: vt enim nostram in laboribus animaret fiduciam, sese offert nobis coniunctum, vultque intelligamus, vbi tales sumus, quales conuenit, nos solos non deserat, vt solis nostris viribus studioque nostra restauremus incommoda, nostras curemus infirmitates, nostram superemus pusillanimitate, nostris occurramus necessitatibus: quinimo nobiscum coniungatur, non minori quam nos de nostris subleuandis miseris, cura sollicitus.

IV. 46. Vt, fidem Deus excitaret, cum populo habitaret vicinus. Isa. 31. 9.

Hinc illa dispositio: eum enim populi sui vellet excitare fiduciam, inter illos domum suam statuere voluit habitationis, primo tabernaculum suum, deinde Templum: Hic ignem suum, hic mensas suas hic arcam suam, hic suppellechilem suam, suaque hic altaria. Hoc illis laeta verbis indicatur: quod Deus posuerit ignem suum in populo suo, posteris videlicet nepotibus Iacob: *Deus cuius ignis est in Sion*. Vt declaremus aliquem alicuius ciuitatis oppidanum, dicimus ignem suum habet ibi siue fumarium, & vt eius numeremus vicinos, phrasia haec est: tot sunt illic ignes siue fumarum. Notum sit igitur, inquit, quod Deus huic sit populo vicinus: etenim ibi domum suam habet & ignem. In quem hoc Domine finem? Abieci est animi populus meus, elanguit fiducia; volo recuperent animum, cum me viderint adeo sibi proximum, vt cum illis habitent, meque illorum reddam vicinum. Hinc illi tanta populo fortitudo, qua terram versus tendebat promissionis, vt illos impedire sciret posse neminem. Occurrit illis Rex Balac, sese opponit illis aduersarium, magum adducit Balaam, & incantatorem, qui populo maledicat. In montem ascendit Balaam hoc executurus, aras suas erigit, suas disponit victimas, suas exorditur conuersiones: porro populum attentius considerans, & stupore totus attonitus exclamat. Proh populum illustrem! Populum felicem, quis est qui tibi noceat? Milite tibi debentur, veniantque benedictiones. Au-

V. Populus Deo fretus a Balaam no potest incantari.

dit illum Rex Balac, atque, quid rerum agis? Nonne te vocavi populo huic malecheturum? tu vero e contrario illi benedixis; & incantaturu: tu vero illi te submisisti. O Rex, ne dicta mea demittens: etenim video, quod ille populus solus non veniat, sed Deo tuo comitatus, ille vicinus eius est, armatus ille est, vt populo tribuat victoriam contra quoslibet sibi inimicos: *Domine. Nu. 23. et nus Deus eius cum eo est, & clamor victoriae regu in illo.*

dit illum Rex Balac, atque, quid rerum agis? Nonne te vocavi populo huic malecheturum? tu vero e contrario illi benedixis; & incantaturu: tu vero illi te submisisti. O Rex, ne dicta mea demittens: etenim video, quod ille populus solus non veniat, sed Deo tuo comitatus, ille vicinus eius est, armatus ille est, vt populo tribuat victoriam contra quoslibet sibi inimicos: *Domine. Nu. 23. et nus Deus eius cum eo est, & clamor victoriae regu in illo.*

Hinc similiter elicere sensum possumus verborum regis & Prophetae Dauid. hic enim Dei beneficia illi populo praestita decantaturus, sic ait *Qua est, vt populus tuus Israel, gens in terra. Etc. 1. Reg. 7. Quam videntis tibi ex Aegypto gentem, & Deum 23. eius. Quid inter dis d. Dauid? Bene vtiq; intel-*

ligimus quod diuina sua Deus virtute populum Deus cu hunc de seruitute vindicavit Aegyptiaca: verum populo quomodo & seipsum de illa pariter exemit, liberatur *Gentem & Deum eius*: Num forsitan Deus cap. ab Aegyptius tenebatur? Num Deus Regi Pharaoni ma. pri seruicium in Aegypto significare vult, quod Deus tunc, cum populo suo pariter tanquam captiuus in Aegypto haberetur, proinde ita illis recuperanda studeret libertati, ac si ipse esset, qui pernam lueret captiuitatis: *Deum eius* (inquit Vatablus) *id est respsum: quod videris affligi cum tui affliguntur*, de quo dicendum die Venetis proximo. Et hoc vult vt intelligamus de illis, qui ei seruiunt: quod ipse sit in captiuo captiuus, infirmus in infirmo, pauper in paupere, miser in misero: vt hinc discamus, quod si eorum quisque suo diligenter studet remedio, ob laborem, cui subijcitur, pariter & Deus studeat, qui se praesentat, quasi ipse ille pateretur incommoda.

Sic illum nobis describit Spiritus S. cum Ioseph puteo demersum, venditum, in carceratum, & afflictum: *Venditum iustum non dereliquit. Etc. Sap. 10. 23. Descenditque cum illis in foueam, & in viscera. VII. non dereliquit illum. Etc.* Nemo non scit, quod Deus cu multoties Dominus nobis praedixit, vt videntes iustus pauperem, captiuum, vulneratum, & inopia laborantem, ipsum in illis cogitarem, quasi realiter esset ipse, qui paupertatem, seruitutem, inopiam, plagaque sustineret. Dixit hoc ita Dominus in nostrum aliorumque beneficium. Primo: in diuina emolumentum, vt illo moueret ipsos ad misericordiam erga pauperes: cum sciant, quod Deus ipse realiter esset, qui, quod datur pauperi, se recipere consistit: *Quid vni. Matt. 25. ex minimis meis fecisti mihi fecisti.* Secundo: in ipsorum pauperum; in firmorumque commodum: etenim si diues Deum debeat in paupere contemplari,

templari factum pauperem & afflictum : multo magis ipse par per in se debet contemplanti Deum, ut cor habeat, quod si Deus ipsum in illo statuatur, ut homine illi faueat, multo magis ipse Deus adert, ut faueat, ut succurrat, qui vicinior est ei, & clarior eius videtur inopia, & benignior mouetur misericordia, & ardentior salutis nostræ desiderio.

47
Pf. 90. 15.

De hoc certificare nos ipse voluit per regium Prophetam : *Cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum.* Unde pestilens dicitur ipse Dauid potuit : *Iuxta est Dominus ijs, qui tribulati sunt corde.* Itaque charissime sic capiendum est, quod si Deo seruus non solus sis, quando te famas, prupertas, inopia, & ægritudo premit sed illum tecum habeas : & si tibi videatur quod nec habeas necessitates, unde panes obquiras, unde tuis remedium calamitatis, ipse scit ipse habere, unde, Hec Dauidem in grauissimis suis aduersitatibus omni soluebat solitudine liberum. *Si ambulauero in medio umbræ mortis, non timebo mala: quoniam tu macum es.* Hoc voluit Dominus infirmos Apostolorum animos roborare : cum enim illis dixisset, quod in paupertatem incidere persequutiones, & carceres, omnibusque circumdarentur ijs, quæ in mundo adferre possunt homini calamitatem, adiungit: nolite timere: *Eccc ego vobiscum sum omnibus diebus vsque ad consummationem seculi.* O charissime, qui nimia tuis in tribulationibus querela fatigaris, oculos aperito, contemplete quis tibi possit adferre subsidium, quam securus gauderis, si Deum tecum haberes laborantem ? Si quando te Domina, nudam & famelicentem ingemiscis : & tu, Domine mi, te multa prole, modico pane, pluribus obligationibus, & nullis dolens afflictum facultatibus: tu vero pertinaci lapsus in firmitate: tu vero anxius pressus necessitatibus ; hoc vobis remedium procuraretis, ut Deum scilicet vobiscum comitem habere retis ; Qua ratione illum habebis ? Integram & lacrymosam facie: do confessionem, perfectâ scelerum tuorum contritione prolata, & ipsum Dominum in venerabili sumendo Sacramento. Non audis illum dicentem : *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo ?* O coniunctionem admirabilem, ipse in te & tu in illo. Tu in illo eius honoris, obsequij & gloriæ studiosus nec non passionis eius sentiendo cruciatus, quasi illos tu patereris, illud Apostoli perficiens: *Hoc facite in vobis: quod est in Christo Iesu.* Ipse in te suas tibi gratias, sua dona, suum robur suumque largiendo spiritum: ipse de tuo

19.
Pf. 11. 19.

VIII.
Hinc iustorum ia aduersis fiducia.
Pf. 21. 4.

Math. 28
20.

IX.
Stude Deum habere tecum.

Joan. 6. 57.

Phil. 2. 5.

remedio, inaque salute ira sollicitus ac si ipse pateretur, & laborem qui te affligit, sustineret. Hoc voluit, ut Philippus intelligeret, ostendens quod ipse partem haberet in ea solitudine succurrendi turbæ necessitati, *Unde ememus panes ut manducem hi ?*

Alium hic defectum SS. declarant Apostoli: *Alius Jec nec super illos descendit Spiritus S. & eorum factus si Christus aperiens imperfectiones, nostrarum in dei Apertendit nos docere reparationem: Interrogatorum. Christus, unde conquirendum alimentum in pauperum illorum subleuamen, utriusque videatur nullum superesse huic, quia panibus emendis pecuniarum non sufficiant: illi vetò, quia licet haberent panem, erat tamen modicus. Dicere licet, quod ex illo participarent defectu populi illius, de quo Dauid cecinit: *Non sunt recordati manus eius, die qua redemit eos de manu tribulantium.* Defectus hic est, quem Euangelista notat, quo laborabant dum maris tempestate stabantur, quæ huic immediatè successit miraculo, prout Sabbato primo diximus, & maxime miramur, quod in talem lapsi sint defectum. Eius recordare historiam, quam D. Lucas narrat: dum enim Salua or de Galilæa transmitteret in 48 Ierusalem, transiens circa Samariam ingredi voluit ciuitatem: at illi portas occluserunt Samaritani, ob certas quas in Iudæos habebant, præ-pro uentiones. Quo viso duo Apostoli Iacobus & Iohannes facinus hoc animo tulerunt inquisitissimo, Christi talemque iudicant merito plectendam: mirba, recurrunt nitatem: proinde Saluatorem accedunt, quis tantam, inquit, Domine mi, patienter fera tibi factam ignominiam Domine vis, dicimus, ut ignis descendent de celo, & consumat illos: *Conuersus Iesus increpauit illos etc.* Discipuli mei, quam multum à spiritu meo blando, & ab omni vindicta alieno aberratis ! Perpende, quam magnâ & secuta tunc temporis de Christi potentia, manetur fiducia, ut credant ad solum eius imperium ignem se posse de sublimi detrahere vehementem adeo, qui totam in cineres redigat Samariam ciuitatem; modo illis licentiam tribuat imperandi. Ita ut eo tempore, ut illatam vindicaret iniuriam suæque satisfacerent indignationi, & opus patrent non leuis incomodi, ad supremam recurrant Christi potentiam, illique fidant: modo vero ad opus exercendum misericordie pauperibus subueniendum, faciendum famefcentes, eius diuinæ manus potentie minime recordentur: *Non sunt recordati manus eius etc.* Sed ambo cõputa, & collatione distrahatur.*

48

XI.

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

Luc. 10. 54

48
XII.
Ad opus
autem
miseri-
cordiæ,
eiusdem
obliuif-
cuntur.

XIII.
Ita passim
homines
suis place-
ant vo-
luptati-
bus.

hic denariorum qui quantum sit paruus est, & pani necessario comparando insufficientis: ille vero panis, qui modicus est, quem inueniunt ad tantam pascendam multitudinem, sed nec aduertunt quod respondere possent idem quod in præfata occasione. Domine si vis manna de celo deducemus, & de alia terræ regione coturnices melius quam Moyses adferemus. Hæc fuit Apostolorum fidei dubietas, & hic nobis defectus est frequentissimus. Quot licet inuenite, qui suas vt sequantur passiones, suis satisfaciant appetitibus, & desideria compleant, diuinam contemnant potentiam, & nullatenus illius recordantur, quando coram illis abstat indigus, & necessitatis illos urget calamitas, & fame percussis intolerabilis angustia: sed tunc tantum oculos suos reuertunt ad id quod habent, inuendo rationes denariorum & facultatum, quæ modicæ sunt, & multitudinis & obligationum, quibus grauantur, quæ multæ sunt: quo fit, vt se ab elemosinarum subducunt erogatione. Prodigè consumit hic facultates suas in lusibus, momijs, vanitatibus, epulis, insignibus, choræis, alijsque cupiditatibus: à quo si querat: Domine mi, perpende tuas his consumi facultates, bonaque dilapidari, & te tandem ad extreme reduendum angustias: quid tum agest responderet Dominus providebit, qui Pater est omnium, & nec ipsis animalibus, nec auiculis prouisor deest prudentissimus: si puellæ orphanæ extremam proponas indigentiam, vel pauperi viduæ, vel captiui laborantis, vel perfecti iam hospitali, mille continuo prouidit rationibus: obiciens census suos annuos diminutos, pecuniarum collectiones exiguas, paruaque luca, quæ familiæ alendæ, & itatum suo minime sufficiunt.

49 Ignoscat mihi Deus, quàm diligenter oculos tuos in diuinam conijcis potentiam, & misericordiam, vt tuis satisfacias appetitibus, & quàm negligenter, vt ea quæ diuino eius feruunt cultui, procures. Alteram considera libidinofam, vitâ perditâ infamem, & vsque in abyssos luxuriæ demersam, cui si dixerit: Domina, qua ratione sic vitam iustitius, scandalum populi, lapidationis animæ damnationis exposita, Deoque inimica? Tibi respondet: Domine mi, *Vnde ememus panes?* Leberide pauperior sum, non census mihi sunt, non abundant opes, nec quo mihi victum & vestitum conquiram inuenio, ad quem recurram, ignoro, quod verò possideo, is quæ semper occurrunt, non sufficit. Perpendas igitur, quid facies si premaris ægri-

tudine vel si in tales incidere animos, quibus toties te mundus in angulum reijciat vile peripetema? Domine, Deus providebit. Num igitur sic decet, vt fidas quod Dominus tibi providebit talem sectanti vitam, & oculos in omnipotentem eius dirigas misericordiam, in peccatis persistens diuini nominis irritatrix: & illi non confidas sperans, quod si à peccato resurgas, euique te consecres obsequio, tibi providebit, & quælibet necessaria ministrabit? Si alteri dixeris: Domina, qua ratione sic tuis placet obedire voluptatibus in tam apertum animæ tuæ detrimentum, sed nec attendis, quod subita possis morte præueniri, vt in mundo mane surgendo, noctem in profundo inuenias inferni in aeternum: tibi respondet, quod diuinæ fidas misericordiae: Deus peccatoribus indulget, & qui pro illa in cruce mortuus est, eam non sinit perire, quinimo tempus locumque dabit penitentia: verum si illi dixeris, quandoquidem hanc in Deo cognoscas clementiam, & ille tam bonus sit sibi seruientibus, vt legis suæ obseruatores non perire patiatur, oculos reflectit ad illud, *Vnde ememus panes?* Et solum attendit, quod seipsum ducentis inueniat denarijs inopem. *Ducentiarum denariorum panes &c.* Et si panis frustulum habeat, tantis non sufficiat, sericis vestibus, ornatiorebus tunicis, monilibusque pretiosis: *Quid inter tantos?* Si profano loquaris iuueni, vel stulto seniori, vt se recolligat, ieiunet, carnemque mortificet, hunc consideret qua ratione illi vita transeat, & alterum, qua ratione transacta euoluit: responderent mille faciendo computus, hic ætatem adfert, oportet illum crescere, nec eueruenda est adolescentia: alia vires producit elanguidas: & nihilominus omnes videre licet Deo fidentes, quod illis vires ministrabit, vt tota nocte peruigiles discurrant, totum diem impendant iniquitatibus, sine lusibus, sine quocumque voluptas ferat inordinata. Itaque quo Deo feruunt vires tantummodo perpendunt, quas in se sentiunt, & cum illis exigua videntur, spem, vt decet in Deum non conijciunt: vt verò suis vacent delicijs, Deumque grauius exulcerent, Dei perpendunt potentiam, qui vitam illis largietur vt hoc & illud, quod in Dei cedit ignomiam, aggregantur.